

**CONTRA LA CRISI ECONÒMICA,  
SOCIAL I ECOLÒGICA**

# **FEM BARRIS COOPERATIUS!**



PUBLICACIÓ DE L'IMPULS  
COOPERATIU DE SANTS

**2022 | 6.000 EXEMPLARS**



VERSIONANT JOAN FUSTER

**TOTA  
ECONOMIA  
QUE  NO  
 FEM   
NOSALTRES  
SERÀ  FETA  
CONTRA  
NOSALTRES**

CONTRA LA DEVASTACIÓ SOCIAL I AMBIENTAL  
DEL CAPITALISME, AIXEQUEM UNA ECONOMIA  
COL·LECTIVA, COOPERATIVISTA I SOLIDÀRIA



## EDITORIAL

**CRISI SOCIAL,  
ECONÒMICA,  
ECOLÒGICA?  
FEM BARRIS  
COOPERATIUS!**

Quan encara no ens hem refet del dolor per les persones desaparegudes, dels efectes psicològics del confinament, del daltabaix econòmic, laboral i educatiu fruit de la gestió de la COVID-19, ens en-dinsem en una nova turbulència global, ara aguditzada per la invasió russa d'Ucraïna. Enllacem una crisi rere l'altra, en un present sempre amenaçat, com diu la Marina Garcés, "per la idea imminent de ruptura, de catàstrofe, d'interrupció". Aquesta crisi permanent és la manifestació del col·lapse socioecològic provocat pel capitalisme; un model de producció i consum que tritura les persones i el planeta, que enriqueix una minoria i reparteix empobriment, racisme, desnonaments i precarietat per a cada vegada més majories socials. Per aturar el patiment, necessitem una altra economia que garanteixi els drets i la vida de tots i totes. Necessitem deixar enrere el capitalisme i avançar cap a la democràcia econòmica i la justícia social, ambiental i feminista.

A Sants, Hostafrancs i la Bordeta, una llarga història de lluita obrera i popular ens nodreix en aquesta voluntat d'emancipació. De la vaga de 1855, iniciada per les teixidores de l'Espanya Industrial, passant pel Congrés de Sants de 1918, fins al moviment urbà de la dècada de 1970, la memòria del barri és fèrtil en la reivindicació social. També ho és en la construcció d'alternatives: ateneus i cooperatives obreres, escoles racionalistes, corals i centres republicans dotaren els nostres barris d'una personalitat i una geografia caracteritzades per un fort teixit associatiu. Avui, resistint a les noves crisis, també s'hi alcen una munió de lluites i espais a primera línia del canvi social. Casals, centres socials i equipaments comunitaris aixopluguen centenars d'iniciatives que practiquen el suport mutu, aturen les injustícies i conquereixen drets col·lectius.

Producte d'aquests vincles de barri, en els darrers anys han nascut nombroses experiències basades en l'autoorganització econòmica de les seves participants. En format cooperatiu o associatiu, practiquen la propietat col·lectiva i democràtica dels mitjans de producció i consum, i no s'orienten –a diferència de les empreses capitalistes– cap a la privatització dels beneficis, sinó a la satisfacció de les necessitats econòmiques, socials i culturals dels seus membres i comunitats. En sectors com la cultura i la comunicació, l'educació i les cures, la restauració i l'alimentació, o l'habitatge i els oficis, una trentena d'aquestes iniciatives s'articulen en l'Impuls Cooperatiu de Sants, entitat creada l'any 2015 per promoure, a través de la intercooperació de l'economia social i solidària local, un desenvolupament econòmic transformador i col·lectiu.

Davant d'un context preocupant per a les classes populars i l'estructura productiva petita i mitjana del barri, l'Impuls Cooperatiu de Sants vol ser una eina per consolidar les alternatives econòmiques emergents i vol treballar amb altres actors socials i econòmics locals per estendre la democratització, la relocalització i la transició ecosocial de l'economia. Fem barris cooperatius!

# UNA ECONOMIA RESILIENT D'ARREL COMUNITÀRIA

**L'Impuls Cooperatiu de Sants i altres xarxes d'economia solidària locals d'arreu de Catalunya promouen activitats econòmiques democratitzades, relocalitzades i de transició ecosocial**

**A** Catalunya hi ha unes 16.500 iniciatives que es vinculen de forma diversa amb l'economia social i solidària (ESS). Entre totes ocupen 185.500 persones, associen més de 2 milions de ciutadanes i facturen més de 13.000 milions d'euros. Quins són, però, rere les xifres, els valors i pràctiques d'aquest àmbit econòmic transformador? La Xarxa d'Economia Solidària de Catalunya (XES), formada per més de 300 entitats, la majoria de les quals cooperatives de treball i associacions amb activitat productiva, van néixer el 2003 per vincular projectes que defensen un sistema econòmic respectuós amb les persones, el medi ambient i els territoris, que funcionen sota criteris democràtics, d'horitzontalitat, transparència, equitat i participació. Per la XES, l'economia solidària suposa una altra forma de produir, distribuir i consumir, i representa una alternativa viable i sostenible per satisfer necessitats, tant individuals com col·lectives.

"En temps de pandèmia, han estat les estructures i el teixit comunitaris els encarregats de frenar el cop i sostenir la vida a través de xarxes de suport mutu i solidaritat, arribant a llocs on les institucions no podien arribar", explica Xavier Julve, tècnic de la XES. A més, "moltes de les persones que formen part de projectes d'economia solidària venen de moviments socials i coneixen les realitats de barris, pobles i ciutats, per tant, els ha estat més fàcil organitzar-se per cobrir necessitats bàsiques i evitar que els projectes no haguessin d'abaixar la persiana". Tot i que moltes iniciatives s'han vist afectades per la crisi socio sanitària derivada de la COVID-19, "entre totes hem trobat fórmules de protecció, com la creació del Fons d'Emergència Social i Sanitària per atendre temes de tresoreria i viabilitat, per fer front a al·loguers i necessitats bàsiques, o una campanya que posà en contacte productors agroecològics amb consumidors a fi de cobrir necessitats mútues".

L'encarregada de facilitar liquiditat econòmica a les diferents entitats de l'ESS catalana, a través d'aquest fons d'emergència i altres vies de crèdit, ha estat la cooperativa de serveis financers ètics i solidaris Coop57. Xavi Artal, un dels seus socis, explica: "Necessitàvem posar mans a l'obra i organitzar-nos per donar una resposta ràpida i evitar que molts projectes haguessin de tancar. A banda de la part econòmica, va ser gràcies als vincles comunitaris que vam trobar moltes respostes sobre com podíem enxarxar-nos i quines necessitats immediates necessitaven ser cobertes a cada lloc. El nostre principal enemic no era la pandèmia, sinó l'individualisme".

Amb aquesta idea coincideix Guillem Llorens, president de la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya: "La pandèmia ens ha fet veure la necessitat de canviar el model econòmic dominant. Les respostes a l'individualisme les tenim en la nostra herència cooperativista i les nostres capacitats associatives com a país, que ens permeten unir-nos i cobrir les necessitats per mitjà de tota mena de xarxes comunitàries, siguin àmbit a nivell de barri, poble, ciutat o comarca". Amb aquest esperit, des de l'ESS catalana es proposa una economia per la vida que impulsi un nou model econòmic democràtic, relocalitzat i ecològic per al país.

Els barris de Sants, Hostafrancs i la Bordeta són un bon exemple de tradició obrera, associativa, sindicalista i cooperativista, un dels factors que explica el dinamisme de projectes i xarxes comunitàries actuals, tant a través de centres socials i projectes autogestionaris com a través de cooperatives de treball, consum o habitatge al marge de les lògiques del capital. Alejandra Valbuena, encarregada de projectes de l'Impuls Cooperatiu de Sants, considera que l'ESS "s'ha convertit en una eina de resiliència al barri i ens ha permès oferir respostes alternatives a les que dona el sistema capitalista en temps de crisi, a través de la mancomunitat de recursos, que ha permès cobrir les necessitats vitals i laborals de la gent i caminar cap a les sobiranes".

L'habitatge cooperatiu queda fora del mercat especulatiu. A la imatge, el bloc La Diversa d'Hostafrancs

Batec Coop

L'accés a l'habitatge i als subministraments bàsics s'ha convertit en un dels principals problemes per a moltes famílies a la ciutat de Barcelona. El barri de Sants no n'és una excepció, i el lloguer mitjà d'un pis de dues habitacions arriba ja als 800 euros, amb una despesa que ronda els 13 euros/m<sup>2</sup> segons dades de la Generalitat de Catalunya. Aquesta situació tampoc és nova i forma part de la dinàmica especulativa que arrossega la ciutat des de fa més d'una dècada, i que ha expulsat ja milers de famílies –de manera directa o indirecta– dels seus barris i comunitats per no poder fer front a la despesa del lloguer o a la hipoteca. Segons dades publicades pel Consell General del Poder Judicial (CGPJ) en 2021, tot i la situació de pandèmia, la xifra de desnonaments executats a la ciutat de Barcelona és esgarrifant: un total de 1755. El 81% d'aquests llançaments són per rescissions o impagaments del lloguer, i un 10% deriven d'execucions hipotecàries.

Aquesta crisi en l'accés a l'habitatge no ha passat desapercebuda pel moviment cooperatiu del barri de Sants, que vista la situació ha intentat donar resposta i crear altres vies d'accés a aquest bé de primera necessitat de forma no especulativa. Mostra d'aquest procés d'intentar facilitar i garantir l'accés a l'habitatge digne, en 2018 s'inaugurava La Borda, la primera cooperativa d'habitatge en cessió d'ús que construeix un edifici nou, amb 28 llars en un solar cedit durant 75 anys per l'Ajuntament de Barcelona al recinte fabril de Can Batlló. Les habitants de la Borda no són propietàries de casa seua. Tampoc hi estan de lloguer. La cessió d'ús és un model en què la propietat de l'habitatge recau en la cooperativa i no en els inquilins. En aquest sentit, la cooperativa cedeix l'ús de l'habitatge a la persona que hi viu, amb el requisit que aquesta no pot ni vendre ni llogar la casa a tercers. L'objectiu és evitar l'especulació sobre l'habitatge i mantenir uns preus assequibles per al conjunt de la població.

L'exemple de la Borda ha obert la porta a la creació de quatre altres promocions d'habitatge cooperatiu


al barri, que aviat donaran sostre a més d'un centenar d'unitats familiars. Una d'aquestes és la cooperativa d'habitatge Sotrac, que es troba en procés de desenvolupament per a construir un edifici de sis plantes i 38 habitatges en un solar públic ubicat al carrer Constitució, a escassos metres de La Borda. David Laín, un dels socis de la cooperativa, explica: "A diferència de les vies convencionals d'accés a l'habitatge, en què t'ho donen tot fet, nosaltres ho estem decidint tot: els materials de construcció, com ens abastirem energèticament, com seran i on s'ubicaran els espais comuns o com funcionarem

bitatge, així com totes les problemàtiques associades al context social, de forma col·lectiva i no especulativa: "Per impulsar aquest projecte nosaltres bevem de tota la tradició cooperativista del barri i altres experiències prèvies, i és també gràcies a tota aquesta xarxa de suport comunitària que ho podem tirar endavant entre totes". En el cas de La Diversa l'aportació inicial de cada nucli de convivència s'ha pogut reduir als 5.000 euros, i això ha obert el projecte a realitats socioeconòmiques més precaritzades.

Precisament és una altra cooperativa, Lacol, fundada l'any 2009 al barri de Sants, l'encarregada de pensar, dissenyar i desenvolupar arquitectònicament aquestes infraestructures d'habitatge comunitari al barri, i la responsable també de replicar aquest model en altres indrets de la ciutat. Carles Baiges, arquitecte i soci de treball de la cooperativa, es mostra satisfet d'aquest procés i celebra el creixement d'aquestes iniciatives i la importància de les xarxes comunitàries d'intercooperació a l'hora de tirar-les endavant: "El fet d'estar arrelades al barri i coordinades amb altres iniciatives i moviments ens ha permès detectar quins són els problemes i necessitats concrets del lloc on vivim i treballem i, alhora, intentar cercar fórmules per afrontar-les col·lectivament, en el nostre cas des de l'arquitectura, que permetin l'accés a l'habitatge digne i no especulatiu".


"En el model d'accés a l'habitatge convencional no hi ha aquestes xarxes comunitàries i de suport mutu, i es tracta normalment de processos molt individuals", explica Glòria Rubio, coordinadora de projectes de La Dinamo Fundació, que s'encarrega d'acompanyar projectes i persones que volen accedir al model d'habitatge cooperatiu i necessiten enxarxar-se. "De moment, el nostre repte principal és l'assequibilitat, és a dir, com aconseguim que aquest model d'habitatge cooperatiu sigui accessible per a totes les capes de la població", i considera que per arribar a aquest punt serà necessari "ampliar el contacte i els vincles amb la resta de col·lectius que treballen en l'accés a l'habitatge i augmentar la incidència política perquè aquest model creixi a tot arreu".

---



## L'objectiu del model cooperatiu és evitar l'especulació sobre l'habitatge i mantenir uns preus assequibles per al conjunt de la població

---



internament". Segons Laín, la crisi socio sanitària i econòmica no ha passat desapercebuda per a elles: "Durant la pandèmia, no poder trobar-nos presencialment ens ha dificultat la coordinació en un procés en què la presencialitat per a debatre i decidir és molt important, i darrerament la pujada del preu de les matèries primeres també ha variat el nostre pressupost inicial, que ha passat de 27.000 a 31.000 euros per unitat familiar per poder-hi accedir". Tot i això, Laín es mostra molt satisfet del procés i valora positivament el fet d'afrontar l'accés a l'ha-

HABITATGE I ENERGIA

# LLAR I ELECTRICITAT EN LES NOSTRES MANS

A Sants, la Bordeta i Hostafrancs hi ha en fase de construcció més d'un centenar d'habitatges en règim cooperatiu i també s'hi impulsen les comunitats energètiques locals

## TRANSICIÓ ENERGÈTICA: O LA FEM NOSALTRES, O ENS LA FAN

Amb la idea d'apropiar-se de forma col·lectiva i comunitària del procés de transició energètica va néixer l'any passat el Pol Cooperatiu per la Transició Energètica Batec, la unió de set iniciatives de l'ESS (les cooperatives Azimut360, Emelcat, Lacol, Aiguasol, Societat Orgànica i La Ciutat Invisible i l'associació SEBA), que vol convertir-se en un referent per la transició energètica justa. "Entre un model energètic contaminant i obsolet, i les propostes del 'capitalisme verd', que perpetuen els models oligopolístics i atempren contra el territori, Batec neix amb la intenció d'acompanyar un altre model energètic des de l'arrelament territorial, la sostenibilitat ecològica, la sobirania energètica i la democràcia econòmica", afirma la coordinadora del projecte, Gaia d'Elia. "Les energies renovables no han de ser vistes com l'oportunitat de seguir consumint energia de manera il·limitada i insostenible, sinó com l'eina per transformar el model socioeconòmic i promoure una transició ecològica amb justícia social", rebla. Batec impulsa projectes energètics integrals i distribuïts al servei de les persones, les comunitats i el medi ambient. Un exemple pràctic és la comunitat energètica de la Bordeta, que estan impulsant juntament amb altres entitats de l'ESS del barri, amb l'objectiu de gestionar de forma comunitària la producció, distribució i ús d'energia neta; així es



vol aportar un servei holístic per ajudar, també, a reduir la demanda i els costos energètics. "Volem ser un espai d'intercooperació i de referència sobre transició energètica justa al barri que tingui en compte les necessitats de totes les persones que hi viuen, també les que estan en situació de pobresa energètica i no poden fer front a la despesa dels subministraments, i que aquest model es pugui reproduir en altres barris i comunitats", conclou d'Elia.

La vida creix entre les plaques solars que donen energia a La Borda | **Batec Coop**

**JA SÓN AQUÍ!** **ENS VOLEN ABDOIR?** **NO GIREN RODÓ**

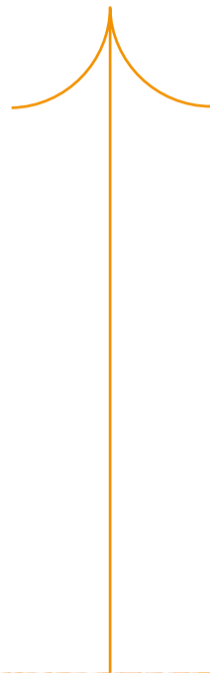
**bira**  
PRODUCCIONS

Cooperativisme/ Comunicació Audiovisual/ Idees Marcianes

## CULTURA I COMUNICACIÓ

# TIRAR DE CREATIVITAT

Periferia Cimarronas, Quesoni, Trama o Zumzeig són alguns dels projectes de l'àmbit de la cultura que treballen des de la cooperació, cap endins i cap enfora



**E**l món de la cultura, i més concretament l'àrea de les arts escèniques i musicals, va ser un dels sectors més castigats per les mesures de confinament aplicades a partir de març de 2020 a causa de la crisi socio sanitària de la COVID-19. Segons dades del Consell Nacional de la Cultura i de les Arts (CoNCA), durant el primer any de pandèmia –amb les mesures de confinament més estrictes– les arts escèniques van patir unes pèrdues del 58 % respecte a l'any anterior, i la música en viu va arribar a disminuir els ingressos en un 87 %. A banda d'aquests dos àmbits, molt condicionats per la presencialitat i el directe, altres branques del sector també van veure que es reduïa la seua capacitat d'ingressos: el sector del patrimoni en un 35 %, l'audiovisual i el multimèdia en un 15 %, l'edició i el comerç de llibres en un 14 % i les activitats de disseny, fotografia i creació artística i literària en un 12 %. En global, segons l'informe, el sector de la cultura va passar d'ingressar 4.475 milions d'euros en 2019, a 3.387 en 2020, una reducció global del 25 %.

La viabilitat dels projectes laborals amb aquesta davallada d'ingressos no ha estat gens fàcil. Ho han experimentat de primera mà les cooperatives que es dediquen al sector de la cultura i la comunicació del barri de Sants, que en molts casos han sobreviscut, en part, gràcies a la creativitat, les xarxes de suport comunitari i la intercooperació amb altres iniciatives del barri. “En el nostre cas, que portem la companyia de teatre No es país para negras, tota la gira va quedar suspesa i, per tant, tots els recursos econòmics que necessitàvem les treballadores van deixar d'arribar”, explica Karel Mena, gestora cultural i sòcia de la cooperativa Periferia Cimarronas, un espai de construcció col·lectiva i creativa que promou la participació i la convivència entre diferents disciplines artístiques i culturals des d'una mirada afrocentrada i afrofeminista. Segons detalla Mena, durant la pandèmia, com que pràcticament no podien oferir programació, es van acollir als ajuts d'emergència públics i van aprofita-



La cigala i la formiga,  
de Trama | Leandro Mónaco

tar per a treballar en el seu nou local al barri, que encara es troba en fase de reformes i es dividirà en una botiga, una galeria d'art, una cafeteria i una sala de teatre. “En el nostre cas ens vam apropar a l'ESS i al barri de Sants a través de Can Batlló i la Fira d'Economia Solidària, Migrant i Diversa, on hem descobert una gran xarxa de projectes i espais comunitaris que ens han donat suport en un moment difícil de crisi com aquest, mancomunant espais i compartint experiències i capacitats. Una descoberta que ens ha facilitat l'arrancada”, detalla Mena.

De manera similar s'explica Xavi Urbano, soci de la cooperativa Quesoni, ubicada a l'espai cultural cooperatiu La Comunal, a Sants, i dedicada a la cultura des de diferents vessants (gestió d'esdeveniments, programació cultural, serveis artístics i serveis tècnics de so, il·luminació i audiovisuals):

“Quan el món de la música es va aturar, en un primer moment vam haver de recórrer a les ajudes oferides pel Govern, per no abaixar la persiana, però de seguida vam tirar de creativitat per començar a pensar en noves vies de treball que fins aleshores no havíem tingut temps d'impulsar pels ritmes de feina, com la botiga en línia o l'oficina de *management*, i així poder generar ingressos suficients per cobrir les necessitats bàsiques de les persones que treballen a la cooperativa”. Quesoni forma part de l'estructura Cultura Coop, un espai d'unió entre projectes culturals cooperatius i associatius i espais de gestió comunitària creat per a generar sinergies i mancomunant necessitats amb l'objectiu de fer de contrapès a les grans indústries culturals de la ciutat. Urbano explica la seva experiència: “La covid ens ha fet veure les nostres pròpies limitacions i interdependències, així com



A la sala de Periferias  
Cimarronas s'hi podran veure  
obres com *No es país para  
negras* o *Blackface  
y otras vergüenzas*  
| Heidi Ramírez

la importància de teixir aliances sectorials amb altres cooperatives i amb tot el sector associatiu present als barris, perquè des de l'ESS es pugui oferir una alternativa més humana al model de cultura convencional, no només amb relació a la programació, sinó també als processos d'organització interna i les condicions laborals de les persones que hi treballem".

Amb la idea de crear un pol cooperatiu amb perspectiva feminista al barri de Sants, les sòcies de la cooperativa Trama, una estructura de treball dedicada a la dinamització cultural i la sensibilització social des d'una perspectiva crítica, feminista, interseccional i transformadora, obrien el seu nou local -anomenat l'Hormigonera- al carrer Olzinelles de Sants a finals de 2019, però a causa de la pandèmia no ha estat fins a principis de 2022 que hi han pogut començar la programació. Marta Palència, una de les sòcies de treball de Trama, també coincideix a valorar la importància de les xarxes comunitàries en moments de crisi com aquest: "L'ESS ens permet treballar des d'altres lògiques organitzatives i laborals, que ens fan ser més fortes i compartir les nostres habilitats i experiències per tirar endavant projectes col·lectius, mancomunat recursos o demanar subvencions posant en comú diferents sabers dins la comunitat. Hem d'aliar-nos en lloc de competir". Palència cita alguns exem-

ples de necessitats que Trama cobreix dins l'ESS: "Per a la neteja, per exemple, nosaltres contractem



**No només els projectes que produeixen cultura s'han vist afectats per les mesures de confinament i de reducció d'aforament, també les sales que acullen programació**



CoopNet, per als subministraments Som Energia i Som Connexió, per a temes de comunicació La Pera o per a traduccions Olistis o l'Aula d'Idiomes.

És a dir, intentem que tota l'economia que generem quedi també dins d'aquestes xarxes comunitàries de treball, i si pot ser al barri, millor".

No només els projectes i persones que produeixen cultura s'han vist afectats per les mesures de confinament i de reducció d'aforament, també les sales que acullen programació. Un bon exemple és el de la cooperativa Zumzeig, que al seu espai del carrer Béjar ofereix des de 2013 un punt de trobada, reflexió i oci mitjançant projeccions de cinema independent en versió original i diverses iniciatives artístiques, socials i solidàries. "El cinema és una experiència comunitària en si mateixa, i creiem en el poder que té com a espai pedagògic, crític i de reflexió en què es posen en comú moltes idees. Creure en això és el que ens ha donat les forces per seguir avançant en moments de crisi com aquest", explica Eduardo Filippi, un dels socis treballadors, que també veu cada cop més necessaris punts de trobada, reflexió i coordinació entre projectes cooperatius i comunitaris, com el que ofereix l'Impuls Cooperatiu de Sants. "La intercooperació i els vincles amb la comunitat ens fan imaginar altres escenaris que ens ajuden a sortir de la precarització i enfortir-nos entre nosaltres. El fet que hi hagi una xarxa de suport entre iniciatives econòmiques i comunitàries al barri i aliar-nos entre nosaltres resulta cada cop més necessari", defensa Filippi.

**COOPNET** sccl  
**NETEJA ECOLÒGICA**  
RESPECTE AL MEDI AMBIENT, SUPORT A LES PERSONES, CURA DELS ESPAIS

693 555 658

# L'IMPULS COOPERATIU DE SANTS SOM...

## CULTURA

### 1/ DESCENTROL

Impremta i editorial  
llibertària i autogestionada  
www.descentrol.cat  
C. Constitució, 19,  
bloc 11, nau 85 (Can Batlló)

### 2/ LA CIUTAT INVISIBLE

Llibreria crítica, cultura coo-  
perativa, recerca, formació  
i suport a projectes. Per una  
economia cooperativa, solidà-  
ria, feminista i antiracista  
www.laciutatinvisible.coop  
C. Riera d'Escuder, 38,  
nau 2, baixos (La Comunal)

### 3/ LA COMUNAL

Espai cultural cooperatiu  
www.lacomunal.coop  
C. Riera d'Escuder, 38

### 4/ DIRECTA

Mitjà de comunicació  
en català d'actualitat,  
investigació, debat i anàlisi  
www.directa.cat  
C. Riera d'Escuder, 38,  
nau 1, planta 1 (La Comunal)

### 5/ OLISTIS

Cooperativa de serveis  
lingüístics i culturals  
www.olistis.org  
C. Bonaventura Pollés, 23

### 6/ QUESONI

Cooperativa de treball per  
a la gestió d'esdeveniments,  
programació cultural, serveis  
artístics i serveis tècnics de  
so, il·luminació i audiovisuals  
www.quesoni.cat  
C. Riera d'Escuder, 38,  
nau 3, baixos (La Comunal)

### 7/ PERIFERIA CIMARRONAS

Espai cultural amb perspecti-  
va transfeminista i antiracista  
www.periferiacimarronas.es  
C. Cerdanyola, 26

### 8/ PLÀUDITE TEATRE

Arts escèniques per a  
la transformació social  
www.plaudite.org

### 9/ TRAMA

Dinamització cultural  
i sensibilització social  
www.tramacultura.org  
C. Olzinelles, 63

### 10/ ZUMZEIG

Cinema cooperatiu  
www.zumzeigcine.coop  
C. Béjar, 53

## EDUCACIÓ I CURES

### 11/ ESCOLA ARCÀDIA

Projecte d'escola-institut  
autogestionari, cooperatiu i  
comunitari  
www.canbatllo.org/cb/  
escola-arcadia  
C. Constitució, 19,  
bloc 13 (Can Batlló)

### 12/ COOPNET

Servei de neteja  
ecològic i solidari  
www.coopnet.info  
C. Constitució, 19,  
bloc 8, nau 54,  
Coòpolis (Can Batlló)

### 13/ L'ESGUARD

Projecte d'autoocupació  
cooperatiu que vol  
transformar la societat  
des de l'àmbit educatiu  
www.esguardcoop.cat  
C. Constitució, 19,  
bloc 8, nau 54,  
Coòpolis (Can Batlló)

### 14/ LA TROCA

Escola comunitària  
de formació permanent  
www.atrocasants.org  
C. Olzinelles, 31  
(Lleialtat Santsenca)

### 15/ REFLEXES

Cooperativa  
d'acompanyament  
educatiu, lleure  
i especialització  
www.reflexes.cat

### 16/ PSICOOPERA

Cooperativa d'iniciativa  
social d'atenció psicològica  
i emocional  
www.inktree/psicoopera  
C. Tenor Masini, 96-98

### 17/ AULA D'IDIOMES

Projecte lingüístic cooperatiu  
www.auladidiomes.cat  
C. Riera d'Escuder, 38

## ALIMENTACIÓ I RESTAURACIÓ

### 18/ ABARKA

Càtering: cooperativa  
gastronòmica de persones  
autoorganitzades migrants  
www.abarkacoop.com  
C. Constitució, 19,  
bloc 8, nau 54,  
Coòpolis (Can Batlló)

### 19/ CANTINA LAB

Bar restaurant cooperatiu de  
l'espai veïnal autogestionat  
www.cantinalab.coop  
Gran Via de les Corts  
Catalanes, 169  
(Can Batlló)

### 20/ KOP DE MÀ

Bar cooperatiu  
de truites i pintxos  
C. Riego, 4

### 21/ TERRA D'ESCUDELLA

La rica cultura gastronò-  
mica dels Països Catalans a  
l'abast de tothom  
C. Premià, 20

### 22/ ECONOMAT SOCIAL

Cooperativa de treball  
autogestionada i de  
consum responsable  
de productes ecològics  
www.leconomat.queviure.cat  
C. Constitució, 85

### 23/ BISTROT ZUMZEIG

Bar del cinema cooperatiu  
Zumzeig  
C. Béjar, 53, baixos

### 24/ LA DESKOMUNAL

Espai cultural i restaurant  
cooperatiu  
www.ladeskomunal.coop  
C. Tenor Masini, 5  
(La Comunal)

## TECNOLOGIA I COMUNICACIÓ

### 25/ JAMGO

Disseny i desenvolupament  
d'entorns web. Treballem  
per una tecnologia  
transformadora i solidària  
www.jamgo.coop/ca  
C. Riera d'Escuder, 38,  
nau 3, planta 1 (La Comunal)

### 26/ CODI COOPERATIU

Per una tecnologia més  
humana, lliure i comunitària  
www.codicoop/ca

### 27/ CREARSA

Comunicació, producció,  
formació i acompanyament  
en responsabilitat social  
audiovisual (RSA)  
www.crearsa.com  
C. Sant Nicolau 9,  
baixos esquerra

### 28/ TALAIOS KOOP

Desenvolupament,  
formació i assessorament  
en tecnologies lliures  
www.talaios.coop

### 29/ BIRA PRODUKZIOAK

Cooperativa de  
comunicació audiovisual  
www.biraprodukzioak.eus

### 30/ LA PERA

Cooperativa de comunicació,  
disseny gràfic, disseny web  
i audiovisuals  
www.lapera.coop  
C. Olzinelles, 63, baixos

### 31/ HOLON

Disseny per a la transició  
ecosocial  
www.holon.cat  
C. Constitució, 19

## HABITATGE I ENERGIA

### 32/ FUSTERIA CAN BATLLÓ

Fusteria cooperativa  
membre de l'economia  
social i solidària  
C. Constitució, 19,  
bloc 11 (Can Batlló)

### 33/ LA BORDA

Cooperativa d'habitatge  
www.laborda.coop  
C. Constitució, 85-89

### 34/ SOTRAC

Cooperativa d'habitatge  
www.sotrac.org  
C. Constitució, 43

### 35/ LA DIVERSA

Cooperativa d'habitatge  
Ctra. Bordeta, 60

### 36/ LACOL

Cooperativa d'arquitectes  
establerta el 2009 al barri de  
Sants de Barcelona  
www.lacol.coop  
C. Riera d'Escuder, 38,  
nau 2, planta 1 (La Comunal)

### 37/ SOCIETAT ORGÀNICA

Sostenibilitat en l'edificació  
C. Galileu, 101

## ALTRES PROJECTES COOPERATIUS

### 38/ MIGRESS

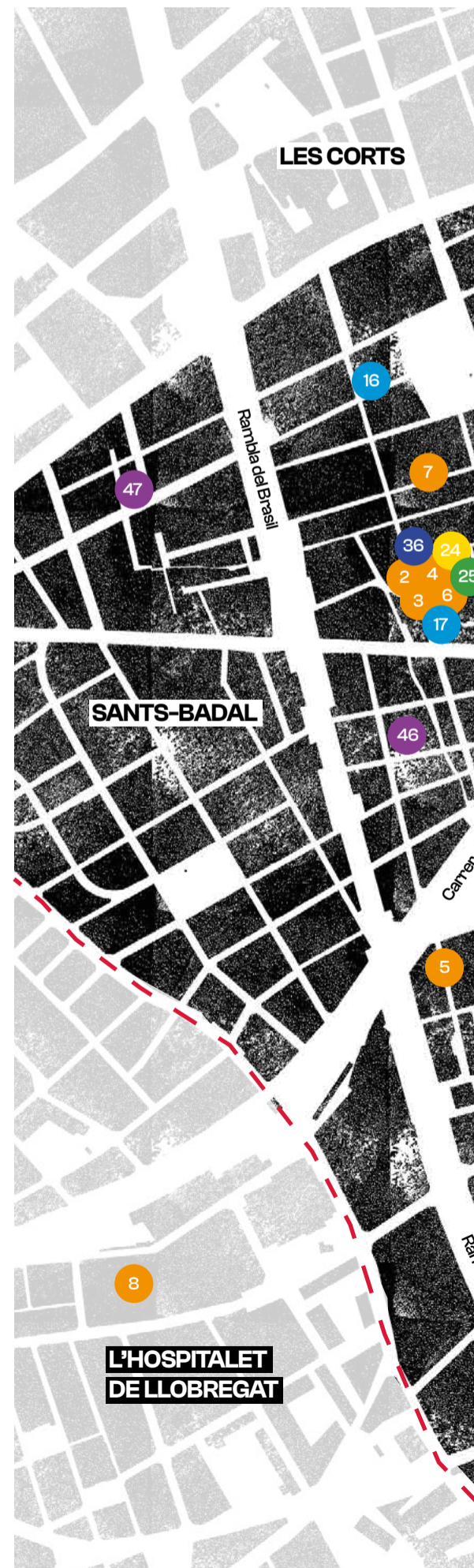
Promoció de la participació  
de persones migrades en el  
teixit de l'ESS a Catalunya  
C. Constitució, 19

### 39/ LA EROTECA

Cooperativa que treballa per  
la descolonització del plaer a  
través de l'educació sexual  
feminista i antiracista  
C. Constitució, 19

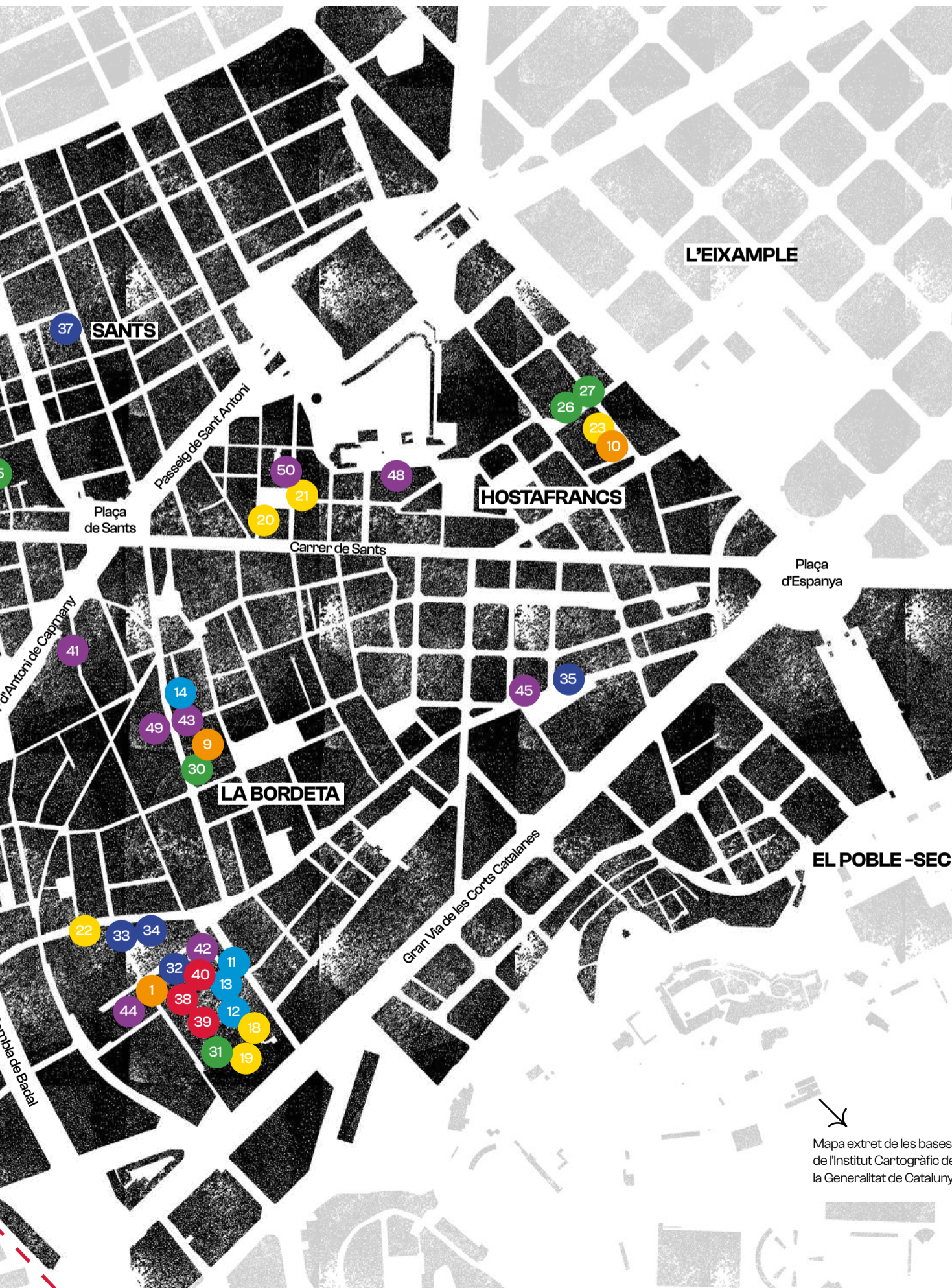
### 40/ COÒPOLIS, ATENEU COOPERATIU DE BARCELONA

www.bcn.coop  
C. Constitució, 19





# PROJECTES COOPERATIUS I COMUNITARIS SANTSENCOS



## ESPAIS AUTOGESTIONARIS

**41/ CSA CAN VIES**  
Centre social autogestionat  
[www.linktree/csa.canvies](http://www.linktree/csa.canvies)  
C. Jocs Florals, 40-42

**42/ CAN BATLLÓ**  
Espai veïnal autogestionat  
[www.canbatllo.org](http://www.canbatllo.org)  
C. Constitució, 19

**43/ LA LLEIALTAT  
SANTSENCA**  
Equipament municipal de  
gestió comunitària dedicat  
al foment de la cultura,  
el veïnatge i la cooperació  
[www.lleialtat.cat](http://www.lleialtat.cat)  
C. Olzinelles, 31

**44/ HORT COMUNITARI  
DE CAN BATLLÓ**  
Espai inclusiu i accessible  
per a la realització personal  
i col·lectiva, on el veïnat  
comparteix, de manera  
assembleària, horitzontal,  
lúdica i creativa, l'agricultura  
ecològica i la salut  
C. Parcisses, 41

**45/ BLOC LA BORDETA**  
Bloc okupat per veïnes  
organitzades que lluiten  
pel dret a un habitatge digne  
C. Hostafrancs, 1

**46/ L'HORTA ALLIBERADA**  
Projecte comunitari d'hort  
urbà nascut com a iniciativa  
de protesta per l'especulació  
i la manca d'espais públics  
C. Càceres, 15

**47/ ESPAI COMUNITARI  
EL REFUGI**  
Hort urbà comunitari  
C. Juan de Sada amb C. Violant  
d'Hongria Reina d'Aragó

**48/ CASAL  
INDEPENDENTISTA DE  
SANTS JAUME COMPTE**  
C. Muntadas, 19

**49/ CENTRE SOCIAL  
DE SANTS**  
Seu de l'AV de Sants  
C. Olzinelles, 30

**50/ EDIFICI DEL  
COOPERATIVISME CATALÀ**  
Seu de la Confederació de  
Cooperatives de Catalunya i  
Coop57, entre d'altres  
C. Premià, 15

## EDUCACIÓ I CURES

# ACOMPANYAR LA VIDA EN COMUNITAT

L'educació, la criança, el lleure o les cures en conjunt també es poden repensar i afrontar des d'estructures de l'economia social i solidària



**F**ormar persones adultes, acompanyar processos de criança, oferir activitats de lleure per a infants i adolescents, acompanyar problemàtiques de salut mental o fer tasques de neteja, manteniment i cures. Aquestes són algunes de les activitats que s'ofereixen des de la xarxa de projectes vinculats a l'Impuls Cooperatiu de Sants sota els principis i valors de l'economia social i solidària. La presencialitat i el contacte humà necessari per a desenvolupar-les, factors alterats durant el temps de pandèmia, i les conseqüències d'aquesta crisi socio sanitària encara són presents tant en infants com en persones adultes i condicionen també les activitats econòmiques i professionals en aquests sectors. Anna Jordà, sòcia treballado-

sequible, oberta, propera i solidària, coneix bé aquesta realitat i explica: "La presencialitat és molt important quan parlem de tractar amb persones que es troben en situació de vulnerabilitat psicològica, i durant la pandèmia ens hem vist desbordades perquè molta gent arribava amb més necessitats que mai i no les podíem atendre de forma directa". Coincideix amb aquesta problemàtica Alexis Jiménez, responsable de projectes de la cooperativa Reflexes, dedicada a serveis socioeducatius per a infants: "Hi ha hagut una estigmatització molt gran del jovent durant la pandèmia, i tot això tindrà conseqüències psicològiques i emocionals en el temps, amb les quals haurem de treballar".

Amb la intenció de minimitzar aquest impacte, des de diferents entitats vinculades a la xarxa d'ESS del barri es van posar les piles per oferir alternatives al veïnat, especialment persones i famílies en situació de vulnerabilitat, en aquests temps difícils. Des de l'escola comunitària de for-

mació permanent La Troca – amb seu a la Lleialtat Santsenca, al carrer Olzinelles – van intentar mantenir les activitats de formació i acompanyament durant els períodes de confinament, tot i que segons explica Adriana Sabaté, educadora social i membre del projecte, no totes disposaven dels mitjans o les competències digitals necessàries per oferir formació a distància: "Ens vam inventar petites activitats formatives per WhatsApp i vam coordinar parelles lingüístiques per telèfon", explica, "tot i que la funció que la nostra escola té com a espai de socialització per a moltes persones del barri es va veure afectada".

Des de l'Escola Arcàdia, centre educatiu autogestionari, cooperatiu i comunitari ubicat en una de les naus del recinte fabril de Can Batlló, també van aprofitar l'aturada en l'activitat formativa presencial amb les més petites per a prendre especial cura de l'equip de treball i dur a terme treball comunitari al barri. "Vam preparar materials perquè els infants poguessin jugar i aprendre mentre es-

**"Hi ha hagut una estigmatització molt gran del jovent durant la pandèmia, i tot això tindrà conseqüències psicològiques", diu Alexis Jiménez, de Reflexes**



ra de la cooperativa Psicoopera, que des de 2019 aplega cinc professionals de la psicologia amb la idea de canviar la manera d'entendre i exercir aquesta disciplina, intentant que siga més as-



Casal d'estiu de Reflexes  
Reflexes

taven tancats a casa i vam fer tutories virtuals amb les famílies, alhora també vam generar una xarxa de suport mutu juntament amb la cooperativa Coopnet –que es dedica a oferir serveis de neteja, cures i manteniment– i l'Assemblea del Barri de Sants (ABS), des d'on ateníem via telefònica necessitats de veïnes, sobretot gent gran que necessitava que algú els anés a fer la compra o altres encàrrecs”, explica Noemí Valero, membre de l'equip pedagògic d'Arcàdia. “Vam intentar atendre la comunitat amb les mateixes cures que treballem nosaltres en el dia a dia”, afegeix. Precisament aquesta mirada i forma de treballar, posant les cures i la vida al centre, és un dels trets diferencials dels projectes que formen part de l'Impuls: “És molt important que puguem treballar l'educació i les cures des dels valors i principis de l'ESS, enxarxades al barri i amb la comunitat”.

Introduir aquestes lògiques i maneres de fer en un mercat laboral en què es premien la competitivitat i el lucre no és gens fàcil. Per contrarestar-ho, des de La Troca valoren la importància de generar espais de coordinació, diàleg i debat entre els projectes membres de l'Impuls, “per adonar-nos de la complementarietat que tenim entre les iniciatives integrants de l'ESS a l'hora d'oferir acompanyaments, tant a persones adultes com a infants, en diferents moments de la vida”. Segons explica Adriana Sabaté, aquesta estructura coordinada permetria potenciar les capacitats col-

lectives a l'hora de buscar finançament o dur a terme projectes nous on es puguin sumar sabers i experiències. Jordà, de Psicoopera, hi està d'acord: “La salut mental també està relacionada amb l'educació, l'esport, l'alimentació... Per tant, el fet de treballar en xarxa i amb el suport d'altres entitats ens afavoreix a totes”.

En aquesta línia, les entitats del sector consideren que encara que hi ha un llarg camí per recórrer en el camp de la intercooperació. Anna Puig, sòcia treballadora de L'Esguard, cooperativa que es dedica a serveis educatius des del camp del lleure, planteja que una proposta que es podria desenvolupar seria crear un pol educatiu al barri, “tenint en compte que entre totes podem cobrir necessitats de les veïnes des de la mateixa mirada i valors, donant una atenció especial al suport emocional i comunitari”. Altres reptes, segons Puig, tenen a veure amb l'accessibilitat dels serveis: “Lamentablement, el lleure avui dia no és accessible per a tothom, i precisament les famílies que més el necessiten per facilitar la conciliació són les que menys se'l poden permetre. Així, és important que des de les xarxes comunitàries que formem part de l'ESS al barri donem resposta a aquest problema”.

Una possible solució que des d'Arcàdia plantegen per a abordar els problemes d'accessibilitat d'aquestes iniciatives a totes les capes socials, i al-



Un dels processos participatius de La Troca

hora també evitar la precarització de les persones que treballen en projectes de l'ESS, seria caminar cap a un model publicocomunitari: “Els projectes educatius i d'acompanyament psicològic actuals o bé són publicoestats o bé són privats amb ànim de lucre, i creiem que hauríem de reivindicar la possibilitat d'afrontar aquestes necessitats des dels mateixos barris i comunitats i assegurar la supervivència dels projectes i les persones que hi treballen”. Per fer això, Alexis Jiménez, de la cooperativa Reflexes, manifesta: “Hauríem de ser capaços de sortir dels nostres espais i arribar a altres entorns i perfils de gent més amplis per compartir-los la nostra mirada i valors”.

**EL TEATRE SANT MEDIR**  
**TÉ NOVA UBICACIÓ**

**ESCOLA CAVALL BERNAT**  
**RAMBLA BADAL 113**

**coòpolis**

bcn.coop  
Ateneu cooperatiu de Barcelona

**LLIBRERIA CRÍTICA I BOTIGA DE ROBA**  
**ECONOMIES FEMINISTES**  
**ESTUDIS COOPERATIUS I COMUNALS**  
**SUPORT COOPERATIU**

**LA CIUTAT INVISIBLE**

**INVISIBLE.COOP**

C/Riera d'Escuder, 38



**D**enominació d'Origen Sants (DO Sants): aquest va ser el nom elegit per part d'algunes restauradores del barri per fer referència a l'estructura que els permetria aliar-se quan va esclatar la pandèmia i van necessitar cercar fórmules col·lectives per capgirar la situació de crisi derivada de no poder obrir els seus locals al públic. D'aquesta vintena de bars i restaurants que actualment componen l'agrupació, alguns ja estaven vinculats a l'ESS i a l'Impuls Cooperatiu de Sants i compartien certs vincles i maneres de fer, com La Deskomunal, el Terra d'Escudella o el Kop de Mà, però d'altres era el primer cop que cercaven aliances amb altres iniciatives del sector per fer front a un problema comú. És el cas del restaurant La Carota, ubicat al carrer Tenor Masini. Cristina Pitarque, una de les treballadores i gestores del restaurant, explica: "Nosaltres no formàvem part ni teníem cap contacte amb l'ESS, i el fet d'entrar a la DO Sants ens va fer sortir de l'individualisme i participar en un espai comunitari de col·laboració al barri que ens ha permès compartir dubtes, problemes i cercar fórmules per tirar endavant. Quan estàs malament és quan més t'adones de la importància i la necessitat d'aquestes xarxes de suport mutu al barri que ens ajuden a buscar solucions col·lectives i ser més visibles".

Núria Alcober, sòcia treballadora de la Deskomunal –cooperativa que gestiona un espai cultural i un restaurant cooperatiu en una de les naus del recinte de La Comunal–, fa temps que participa en espais d'intercooperació al barri de Sants i coneix bé la importància d'aquestes estructures comunitàries i de suport: "L'Impuls Cooperatiu connecta iniciatives molt diverses al barri i és una forma de conèixer-nos, col·laborar i teixir aliances entre nosaltres". Segons explica Alcober, un dels principals valors que comparteixen els projectes de restauració que formen part de l'Impuls o DO Sants és l'arrelament al territori i la comunitat, i això ha estat un valor afegit per fer front a la crisi derivada de la COVID-19: "Molta gent s'ha adonat de la im-

portància del consum de proximitat en moments com aquests, i crec que moltes veïnes ens senten properes i estan satisfetes d'estar presents en temps difícils per sostenir els nostres projectes". En el seu cas, la cooperativa va haver d'acollir-se als ERTO i aturar temporalment la seua activitat, tant al restaurant com a la sala de concerts. "El confinament ens va arribar en un moment complicat, perquè ens acabàvem d'instal·lar al nou local i vam haver de fer una enginyeria interna brutal per poder pagar les despeses i alhora garantir els salaris mínims per cobrir les necessitats bàsiques de les

tant que tota activitat que fem des dels projectes de l'ESS sigui feta des de la perspectiva de les cures cap endins, però també cap enfora, i que establim relacions de proximitat amb els consumidors o clients, i també amb els productors", recordant que molt a prop de Sants hi ha el Parc Agrari del Prat de Llobregat i que és molt important teixir aliances directes amb altres projectes que produeixen aliments a poca distància. "Si volem impulsar un model econòmic diferent, haurem de cooperar molt més entre nosaltres i buscar una fórmula conjunta de treballar entre els diferents sectors de la cadena", conclou Monreal.

Un altre pol molt relacionat amb els projectes de restauració és precisament el del comerç de productes d'alimentació. En aquesta línia, i sota els principis de l'ESS, sorgia l'any 2012 l'Economat Social de Sants, un grup de consum agroecològic en forma de cooperativa de treball, sense ànim de lucre, amb la voluntat de crear una solució a mig camí entre la cooperativa de consum i el comerç de barri. Actualment, aquesta cooperativa, que aglutina més de 650 unitats de consum, es dedica al comerç de productes procedents de l'agroecologia des de la seua botiga, ubicada als baixos de la cooperativa d'habitatge La Borda, al carrer Constitució. Tot i que la seua viabilitat no es va veure tan afectada durant la pandèmia, sí que van haver de doblar torns per poder cobrir tota la càrrega de feina i les tasques imprevistes. "Moltes de les nostres sòcies consumidores es van quedar sense feina i altres arrossegaven problemes de salut greus, així que vam haver de crear tota una xarxa per garantir que l'alimentació arribés a tothom, independentment de la seva situació", detalla Diana Amigó, una de les sòcies de l'Economat. "De cara al futur poden venir altres moments de crisi o pandèmia, i haver après d'aquesta experiència ens ajudarà a saber com respondre a aquestes situacions en xarxa i en comunitat", afegeix.

Tant els projectes de restauració com les iniciatives de comerç local vinculades a l'Impuls Cooperatiu de Sants coincideixen a afirmar que encara queden reptes i un munt de possibilitats de

---

**Denominació d'Origen  
o l'Economat Social  
són dos dels projectes  
que han agafat força  
en els últims anys,  
revaloritzant el  
producte de proximitat**

---

sòcies, depenent de la situació vital de cadascuna", explica Alcober. I afegeix: "Si haguéssim tingut un altre model més vertical, segurament moltes de nosaltres ens hauríem quedat pel camí o hauríem d'haver abaixat la persiana, com han fet moltes iniciatives del sector de la restauració".

Opina el mateix Jordi Monreal, soci treballador de la cooperativa Cantina Lab, ubicada a l'Espai Veïnal Autogestionat de Can Batlló: "És molt impor-

## RESTAURACIÓ I COMERÇ ALIMENTARI

# UN MENÚ D'ALIANCES

La pandèmia ha reforçat la importància de la cooperació entre els comerços de restauració i ha posat al centre el nostre model alimentari

cara al futur. “Per nosaltres, que acabem d'arribar, seria important conèixer-nos més i col·laborar entre les diferents iniciatives”, proposen des de La Carota, i posen com a exemples pràctics crear una bossa de treball per a persones del barri que es dediquen a la restauració, organitzar actes o fer comandes conjuntes amb altres cooperatives per reduir despeses. Perquè això sigui possible, Amigó considera que serà fonamental consolidar abans la viabilitat econòmica de tots els projectes que formen part de l'ESS en aquest sector per a poder així afrontar nous reptes d'intercooperació i mancomunar estructures i serveis: “Aquesta seria la millor fórmula i exemple perquè nous projectes s'animin a formar part de l'economia social i escullin el format cooperatiu per a les seves iniciatives laborals”.

L'Economat Social de Sants  
suma 650 unitats de consum  
| Arxiu



Descobreix el model  
d'habitatge cooperatiu  
en cessió d'ús

[www.ladinamofundacio.org](http://www.ladinamofundacio.org)

LADINAMO



LA PERA  
COMUNICACIÓ  
LA PERA.COOP

CURSOS DE LLENGÜES,  
I SERVEIS DE TRADUCCIÓ  
I CORRECCIÓ LINGÜÍSTICA

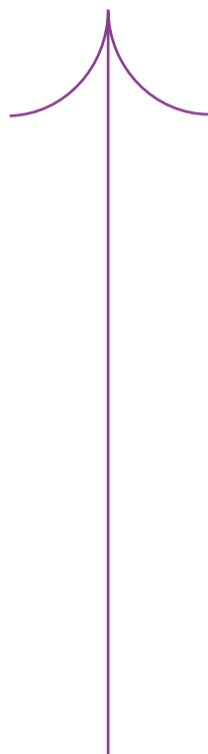
[www.auladiidomes.cat](http://www.auladiidomes.cat)  
info@auladiidomes.cat  
C. Riera d'Escuder, 38

Aula  
d'Idiomes



L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA MÉS ENLLÀ DE SANTS

# UN MODEL GLOBAL D'ECOSISTEMES COOPERATIUS



**É**s possible, des de barris i municipis, construir una economia emancipadora? A Sants, Hostafrancs i La Bordeta, les iniciatives associades a l'Impuls Cooperatiu promouen l'autoorganització econòmica local i comunitària, les estructures socioeconòmiques col·lectives i l'articulació d'ecosistemes i pols cooperatius amb l'objectiu de democratitzar, relocalitzar i diversificar l'economia a partir d'unes activitats d'utilitat social i ambiental que atenen a unes necessitats concretes de les persones que viuen al barri i la comunitat. Aquestes

OlatuKoop, xarxa de cooperatives al País Basc | **Talaios Koop**



**Al Camp de Tarragona, la Catalunya Central, la Garrotxa, el Maresme o Ponent, nous pols cooperatius dibuixen la construcció d'un altre model econòmic**

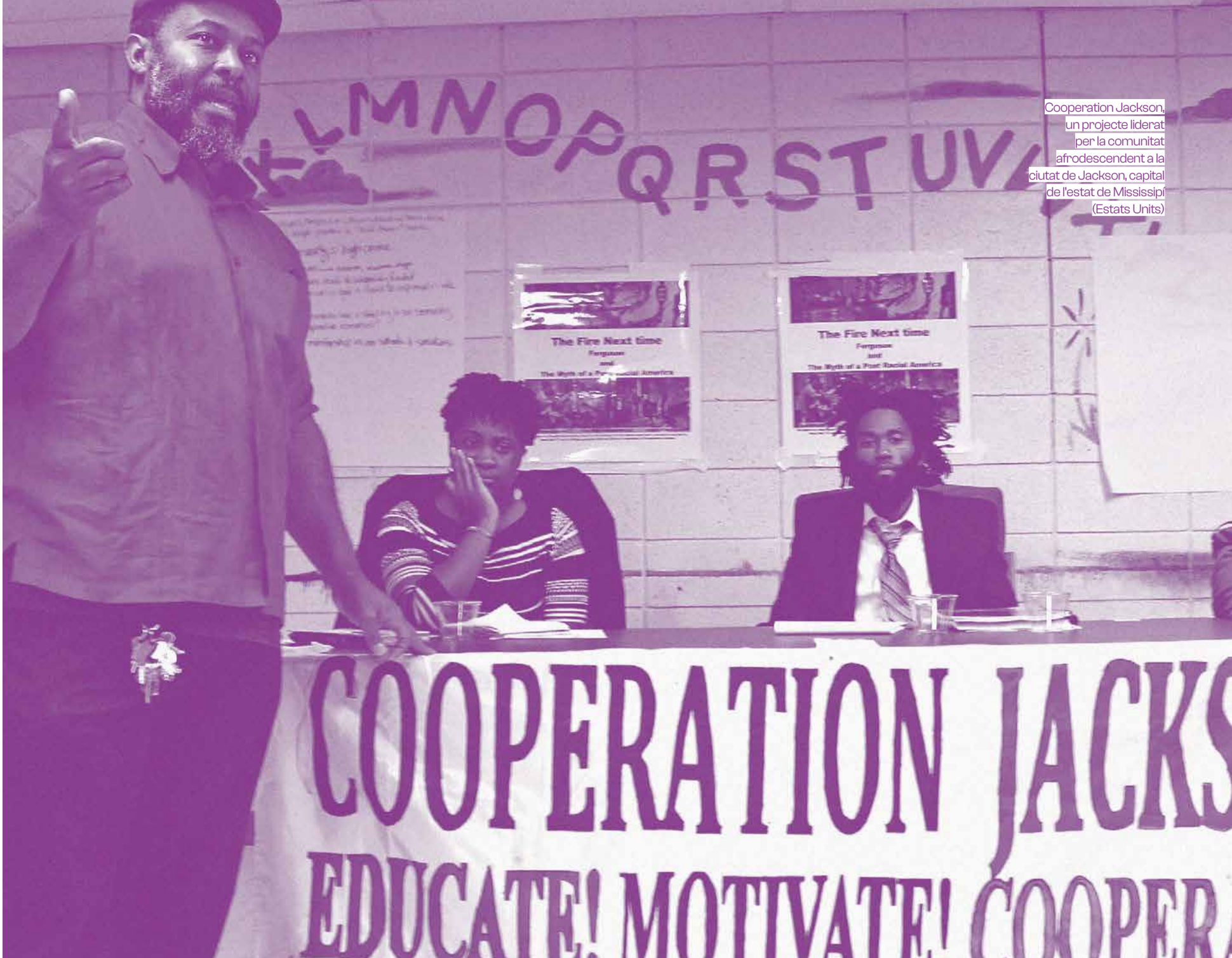
metropolitans com són l'Hospitalet de Llobregat, el Prat de Llobregat o Sabadell, des de La Col·lectiva, la Fundació Esperanzah o el Teler Cooperatiu també s'impulsa una dinamització socioeconòmica local transformadora. Al Camp de Tarragona, a la Catalunya Central, a la Garrotxa, al Maresme o a Ponent, de la mà dels moviments comunitaris, l'economia local i el sector públic, nous territoris cooperatius dibuixen la construcció transformadora d'un altre model econòmic.

Ivan Miró, sociòleg i soci treballador de la cooperativa La Ciutat Invisible, considera que aquest model socioeconòmic comunitari serà clau per fer front a l'actual inflació en sectors essencials com l'energia, els aliments, el transport o l'habitatge, que segons considera no són una crisi conjuntural únicament associada a una cadena de subministraments trencada per la pandèmia o la guerra a Ucraïna, sinó que "es tracta d'una crisi estructural del capitalisme, que topa amb els límits biofísics del planeta, amb l'escassetat de matèries primeres i de combustibles fòssils provocada per la se-

va pròpia voracitat. És una crisi ecològica, social i econòmica d'un model de desenvolupament que ja no pot créixer més sense devorar-se a si mateix".

Segons explica Miró, per fer front a aquesta crisi socioeconòmica, ara agreujada per la situació postpandèmica i el context bèl·lic a occident, no seran suficients les mesures pal·liatives de les institucions, ni la solució seran megaprojectes efímers com els Jocs Olímpics: "Urgeix generalitzar projectes materials de sobirania alimentària, energètica, tecnològica, logística o residencial que impliquin tants actors socials, econòmics i polítics locals i comunitaris com es pugui". Per tant, fan falta polítiques econòmiques que desplacin els grans operadors capitalistes, que posin sota control social sectors com l'energia, l'habitatge o l'agricultura, que reparteixin la riquesa per garantir les necessitats de la majoria social. Miró es pregunta: "Com aixequem aquest model econòmic postcapitalista, al servei del 99% i del planeta? Calen alternatives sòlides i la mobilització del conjunt dels moviments socials, sindicals, econòmics i polítics del país".

iniciatives són llavors d'un desenvolupament econòmic popular que també emergeix en altres barris barcelonins, com al Poble-sec, a través de la xarxa Cooperasec; a Sant Andreu de Palomar, amb la Xarxa d'Economia Social (XES) local, o al Raval, amb projectes com el Banc de Recursos Mancomunats de Ciutat Vella. En altres municipis



Cooperation Jackson, un projecte liderat per la comunitat afrodescendent a la ciutat de Jackson, capital de l'estat de Mississipi (Estats Units)

## OLATUKOOP AL PAÍS BASC

El sorgiment d'iniciatives i xarxes econòmiques cooperatives arrelades a les comunitats locals no es limita a Catalunya, sinó que s'estén i s'aplica mitjançant centenars d'iniciatives a altres territoris. Un exemple és el que impulsa des de 2014 l'associació Olatukoop, un projecte que actualment aplega 65 iniciatives econòmiques d'arreu del País Basc que sota els principis de l'economia social i solidària intenten impulsar una nova onada cooperativista en aquest territori. "Per nosaltres és bàsic crear xarxes entre empreses, associacions i col·lectius que treballen dins d'un model transformador", explica Beñat Irasuegi, un dels impulsors d'aquest moviment, que segons detalla té com a objectiu generar riquesa i repartir-la de manera equitativa per garantir la sostenibilitat de la vida, respectant les persones i el medi ambient: "La tensió entre la nostra manera de fer i les lògiques del capital és constant perquè els projectes d'economia social transformadora –com des d'Olatukoop anomenen

l'ESS– es basen en una actitud crítica davant la realitat existent. Per això és cada cop més imprescindible posar en xarxa i en contacte empreses, associacions i col·lectius que treballen en un model transformador. Aquí és on situem la pertinència de la nostra xarxa".

## COOPERATION JACKSON A LA LLERA DEL MISSISSIPÍ

A l'altra banda de l'oceà, concretament a la conca del riu Mississipi, hi trobem una altra xarxa d'iniciatives econòmiques que treballa sota els mateixos principis: Cooperation Jackson. Es tracta d'una experiència cooperativista impulsada a la ciutat de Jackson guiada pels eixos de l'antirracisme i l'economia social i cooperativa, que es va començar a forjar fa vora deu anys com a part d'una estratègia

perquè les comunitats negres d'aquests territoris guanyessin sobirania i independència econòmica. Actualment, aquest programa acull una xarxa d'una desena de cooperatives dedicades a la producció d'aliments –a través de granges agroecològiques–, la restauració i el servei d'àpats i la gestió de compost. Les cooperatives funcionen de manera circular i es retroalimenten per crear un sistema autosuficient: "Utilitzem el compost per adobar els camps on cultivem tots els productes que es venen a la cafeteria", explica Brandon King, pagès de les Freedom Farms. La necessitat de la sobirania productiva en aquests territoris radica en la manca d'aliments frescs a la zona, un problema que anomenen *food desert*. Segons King, assolir la sobirania alimentària –al cor del gegant nord-americà– és un objectiu clau per a Cooperation Jackson, juntament amb generar llocs de treball dignes per les comunitats negres, cuidar els drets de les treballadores i evitar la gentrificació de la zona oest de Jackson, la més deprimida econòmicament de la ciutat. En paraules de Kali Akuno, un altre dels impulsors d'aquest moviment, "l'autodeterminació d'un territori no es pot aconseguir sense un projecte econòmic al darrere".

**LA COMUNAL** espai cultural cooperatiu  
lacomunal.coop

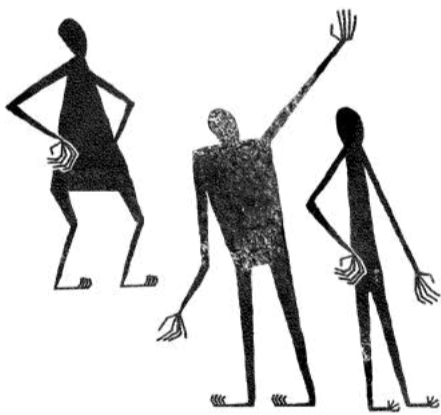
L'Economia Solidària floreix als carrers de Sants  
Transició Ecosocial  
Feminismes  
Antirracisme

28.05.22

**PRIMAVERA COOPERATIVA**

Organitza: **IMPULS COOPERATIU DE SANTS**

Amb el suport de: **Ajuntament de Barcelona**



Amb el suport de:



**Ajuntament de Barcelona**

**COORDINACIÓ**  
Irene Selvaggi  
Alejandra Valbuena

**CONTINGUTS**  
Aula d'Idiomes  
Impuls Cooperatiu

**DISSENY I MAQUETACIÓ**  
La Pera Comunicació

**EDICIÓ**  
Jesús Rodríguez  
**CORRECCIÓ**  
Miquel Sorribas

**FOTOGRAFIA**  
Victor Serri